

ÚŘAD PRO DOHLED NAD DRUŽSTEVNÍMI ZÁLOŽNAMI

Dykova 10, 101 00 Praha 10 -Vinohrady

ZPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODAŘENÍ
ÚŘADU PRO DOHLED NAD DRUŽSTEVNÍMI ZÁLOŽNAMI
ZA ROK 2002

Předkládá:
Ing. Ivo Vrzal
ředitel Úřadu pro dohled
nad družstevními záložnami

Praha, 10.7.2003

Obsah

I. Úvod

II. Stav sektoru ve sledovaném období

- 2.1. Vývoj sektoru peněžního družstevnictví
- 2.2. Vývoj relevantního legislativního rámce
- 2.3. Předpokládaný vývoj peněžního družstevnictví

III. Činnost Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami ve sledovaném období

- 3.1. Úřad pro dohled nad družstevními záložnami a jeho interní struktura
- 3.2. Kontrolní činnost Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami v roce 2002
- 3.3. Opatření Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami vydané v roce 2002
- 3.4. Nedostatky v činnosti družstevních záložen

IV. Činnost Zajišťovacího fondu družstevních záložen

- 4.1. Činnost Zajišťovacího fondu družstevních záložen v roce 2002
- 4.2. Příjmy a hospodaření Zajišťovacího fondu družstevních záložen

V. Hospodaření Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami za rok 2002

Přílohy:

- č.1. Zpráva auditora Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami za rok 2002 včetně účetní závěrky
- č.2. Doplnující informace ke zprávě auditora
- č.3. Seznam družstevních záložen k 31.12.2002

I. ÚVOD

Tento dokument je zpracován Úřadem pro dohled nad družstevními záložnami (dále jen „Úřad“) v souladu s ustanovením § 24 odst. 3 zákona 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZoSÚD“). Základním cílem dokumentu je podání obecné informace o vývoji sektoru spořitelních a úvěrních družstev v průběhu roku 2002, o činnostech Úřadu v tomto období a o hospodaření Úřadu zejména prostřednictvím uvedení jeho účetní závěrky včetně zprávy auditora.

Rok 2002 lze pravděpodobně charakterizovat jako poslední období konsolidace sektoru započaté v roce 1999, ve kterém Úřad početně významněji využíval institutu nucené správy. Ačkoliv byla v průběhu roku 2002 vykonávána nucená správa v 8 družstevních záložnách, Úřad vydal pouze 2 rozhodnutí podle § 28 odst. 1 písm. e) ZoSÚD. V roce 2002 Úřad poprvé uplatnil své oprávnění rozhodnout o odnětí povolení působit jako družstevní záložna, které dnem jeho právní moci podle § 13 odst. 3 ZoSÚD způsobuje zrušení družstevní záložny. V průběhu roku 2002 Úřad vydal 4 rozhodnutí podle § 28 odst. 1 písm. h) ZoSÚD. Úplný výčet opatření Úřadu vydaných v roce 2002 je obsažen v části 3.3. této zprávy.

Zajišťovací fond družstevních záložen (dále jen „Fond“) navázal na již zahájený proces výplat náhrad oprávněným osobám za jejich pojištěné vklady a k 31.12.2002 zajistil vyplacení téměř 97% z celkového objemu nárokovaných náhrad ve výši předcházející úpravě relativního a absolutního vymezení maximální poskytované náhrady dané změnou zákona č. 87/1995 Sb. provedenou zákonem č. 212/2002 Sb.

Dne 27.5.2002 nabyl účinnosti již shora uvedený zákon č. 212/2002 Sb., jenž změnil zákon č. 87/1995 Sb. Tímto zákonem bylo zvýšeno relativní vymezení náhrady za pojištěný vklad poskytované Fondem, a to z 80% na 90% pojištěného vkladu po odečtení splatných závazků oprávněné osoby, a absolutní vymezení určující maximální náhradu ze 100 000 Kč na 400 000 Kč. Tato změna se vztahovala i na již existující nároky oprávněných osob. Shora uvedenou změnu lze nepochybně hodnotit jako změnu zásadní, a to i v kontextu navazujících dopadů, které budou zmíněny v dalších kapitolách této zprávy, nicméně není možné opomenout ani další relevantní úpravy ZoSÚD vyplývající ze zákona č. 212/2002 Sb., a to zejména stanovení do té doby absentující povinnosti družstevní záložny připravit podklady nezbytné pro zahájení výplat náhrad.

Vývoj sektoru peněžního družstevnictví a činnost Úřadu významně ovlivnily vyhlášky Ministerstva financí ČR upravující pravidla kapitálové přiměřenosti, úvěrové angažovanosti, likvidity a platební schopnosti spořitelních a úvěrních družstev. Ačkoliv předmětné vyhlášky, představující základ instrumentaria ekonomické regulace sektoru, byly vydány již 23.10.2001, nelze je nezmínit v této zprávě vzhledem k tomu, že komplex pravidel a ukazatelů v nich obsažených jsou družstevní záložny povinny dodržovat až od 31.12.2001. Rok 2002 je tedy možné vnímat i ve smyslu prvního období od obnovení sektoru peněžního družstevnictví, ve kterém existují funkční pravidla jeho ekonomické regulace, která jsou tak zásadní pro zajištění obezřetného podnikání finančních institucí.

Postupem Úřadu a Fondu v roce 2002 se sektor peněžního družstevnictví přiblížil k překonání náročné etapy, která ohrozila jeho existenci. Konsolidace sektoru probíhající od roku 1999 je v závěrečné fázi. Náznaky jeho stabilizace, prvně zaznamenané již v roce 2001, byly v roce 2002 jednoznačně zřetelné.

V jednotlivých kapitolách tato zpráva dokumentuje postup Úřadu ve věci řešení residuí krize sektoru a kroky Úřadu směřující k jeho stabilizaci.

II. Stav sektoru ve sledovaném období

2.1. Vývoj sektoru peněžního družstevnictví

Od druhé poloviny roku 1999 probíhá proces konsolidace sektoru peněžního družstevnictví. Tomuto procesu předcházela etapa jeho intenzivního rozvoje. Důvody otřesů sektoru, a to včetně problematiky oprávnění družstevních záložen podle zákona č. 87/1995 Sb. v původním znění nabývat v neomezeném rozsahu majetkové účasti v právnických osobách a působení volených orgánů družstevních záložen vyžadující součinnost Úřadu s orgány činnými v trestním řízení, byly předmětem předchozích zpráv. Z tohoto důvodu předmětné skutečnosti, bez ohledu na jejich konsekvence, již nebudou akcentovány v této zprávě.

Závažnost krize sektoru a stejně tak radikálnost, s jakou byla předmětná krize regulátorem řešena, náležitě ilustruje následující tabulka, znázorňující frekvenci aplikace opatření podle § 28 odst.1 písm. e) a písm. h) ZoSÚD, tedy rozhodnutí o zavedení nucené správy a rozhodnutí o odnětí povolení působit jako družstevní záložna, v průběhu procesu jeho konsolidace.

Tab.II.1

Znázornění frekvence aplikace opatření podle § 28 odst. 1 písm. e) a h) ZoSÚD

	1999	2000	2001	2002
počet rozhodnutí podle § 28 odst. 1 písm. e) ZoSÚD vydaných Úřadem v daném roce	4	21	7	2
počet rozhodnutí podle § 28 odst. 1 písm. h) ZoSÚD vydaných Úřadem v daném roce	0	0	0	4

K 31.12.2000 bylo v nucené správě 11 družstevních záložen disponujících s vklady ve výši více než 27% celkového objemu vkladů sektoru, přičemž na majetek 6 družstevních záložen evidujících vklady převyšující 60% z celkového objemu vkladů sektoru byl do téhož data prohlášen konkurs. K 31.12.2001 bylo v nucené správě 6 družstevních záložen s podílem vkladů na celkovém objemu vkladů sektoru přesahujícím 21%. K 31.12.2002 byla v nucené správě 1 družstevní záložna.

Úřad je oprávněn vydat rozhodnutí o odnětí povolení působit jako družstevní záložna až od 1.5.2000, tedy ode dne, kdy nabyl účinnosti zákon č. 100/2000 Sb., kterým byl zásadním způsobem změněn zákon č. 87/1995 Sb. v původním znění. Tímto zákonem byl nahrazen zcela nevyhovující princip prosté evidence družstevních záložen Úřadem před jejich vznikem, akcentující absolutní volnost vstupu do sektoru, nezbytností ke vzniku a činnosti družstevní záložny získat povolení, jehož udělení je závislé na splnění zákonem stanovených podmínek. Podrobné zdůvodnění pro vývoj frekvence shora uvedených opatření, a to zejména ve smyslu aplikace opatření podle § 28 odst. 1 písm. h) ZoSÚD namísto opatření podle § 28 odst. 1

písm. e) ZoSÚD je obsaženo v části 3.3., nicméně lze předpokládat zachování tohoto trendu, bude-li aplikace sankčních opatření tohoto typu nezbytná, i v dalších letech.

V průběhu roku 2002 byl prohlášen konkurs na majetek 11 družstevních záložen. V případě 7 družstevních záložen došlo k prohlášení konkursu na základě návrhu nuceného správce s předchozím souhlasem Úřadu.

Vývoj sektoru peněžního družstevnictví a proces jeho konsolidace náležitě znázorňuje níže uvedená tabulka č. II.2.

Tab.II.2
Znázornění struktury sektoru peněžního družstevnictví

	31.12.99	30.6.00	31.12.00	30.6.01	31.12.01	30.6.02	31.12.02
celkový počet družstevních záložen zapsaných v OR	133	134	134	135	134	131	127
v nucené správě	3	11	11	6	6	2	1
v likvidaci	3	39	44	47	54	52	50
v konkursu	0	2	6	14	19	27	30
ostatní	127	82	73	68	55	50	46

Radikální nárůst počtu zrušených družstevních záložen v průběhu roku 2000 souvisí s ustanovením čl. IV bod 2 zákona č. 100/2000 Sb., kterým byl změněn zákon č. 87/1995 Sb., v původním znění. Dle předmětného ustanovení byly ve stanovené lhůtě ze zákona zrušeny družstevní záložny, jejichž představenstva nepožádala Úřad o povolení působit jako družstevní záložna.

Byla-li družstevní záložna zrušena s likvidací, a to ze zákona, na základě usnesení členské schůze nebo nabytím právní moci rozhodnutí o odnětí povolení působit jako družstevní záložna, dochází tímto k zahájení procesu, který po 1.5.2000 vždy vyžaduje adekvátní aktivitu ze strany Úřadu. Navrhne-li družstevní záložna podle § 13 odst. 6 ZoSÚD Úřadu likvidátora, který splňuje podmínky stanovené zákonem, Úřad pouze rozhodnutím příslušného likvidátora jmenuje a zahájí řízení směřující v zaznamenání příslušných skutečností v obchodním rejstříku. Složitější situace nastává v případě absence participace ze strany volených orgánů družstevní záložny, tedy kdy Úřad neobdrží návrh na jmenování likvidátora a kdy současně volené orgány zcela rezignují ve věci zajištění řádného průběhu procesu likvidace předmětné družstevní záložny. Za těchto okolností Úřad jmenuje likvidátora bez návrhu a v rámci omezení vyplývajících z jeho schváleného rozpočtu zajišťuje Úřad řádný proces likvidace. V roce 2002 Úřad vydal 29 rozhodnutí, kterými jmenoval v družstevní záložně likvidátora. V případě 21 rozhodnutí byl jmenován likvidátor bez návrhu družstevní záložny. Úřad tak téměř zcela vyřešil problematiku družstevních záložen zrušených zejména podle čl. IV bod 2 zákona č. 100/2000 Sb., jejichž volené orgány neparticipovaly ve věci zajištění řádného průběhu procesu likvidace.

Shora uvedené reflektuje vývoj pouze problematické části sektoru. Konsolidace sektoru je v závěrečné fázi a Úřad již od roku 2001 eviduje řadu důkazů prokazujících postupnou stabilizaci sektoru. Frekvence a intenzita jejich výskytu v roce 2002 významně vzrostla, proto

bude v této a následujících zprávách, zůstane-li tento trend zachován, akcentována tato část sektoru. Řada družstevních záložen zaznamenala nárůst zájmu o poskytované služby, což nejlépe dokazuje níže znázorněná tabulka obsahující agregované údaje o vývoji objemu vkladů deponovaných v družstevních záložnách, které byly vyhodnoceny k 31.12.2002 jako stabilizované. Družstevní záložny, které byly zařazeny do této kategorie, a které tedy byly schopny se vyrovnat s otřesy sektoru souvisejícími s jeho konsolidací a s radikálním vývojem legislativního rámce, vykazují určité sdílené charakteristiky. Jedná se zejména o menší či středně velké družstevní záložny sdružující mnohdy více či méně uzavřený okruh lidí. V řadě případů lze vystopovat regionální, profesní či jinou vazbu. Předmětné charakteristiky vytvářejí předpoklady pro angažovanost členů na řízení družstevních záložen, jev zpravidla zcela absentující u družstevních záložen náležících do problematické části sektoru.

Tab. II.3

Vývoj ekonomicky stabilizovaných družstevních záložen

	31.12.2001 (Kč)	31.12.2002 (Kč)	index 2002/2001
Celkový objem vkladů	661'345'000,-	952'834'979*	1.44

* předběžný údaj

V průběhu roku 2002 Úřad vydal 10 rozhodnutí podle § 3 odst. 2 písm. g) ZoSÚD, kterým umožnil družstevním záložnám přijímat vklady od jiných právnických osob, vést těmto osobám účty a provádět platby z jejich pověření. Níže uvedená tabulka znázorňuje objem vkladů jiných právnických osob deponovaných v družstevních záložnách v průběhu daného období. Jak z této tabulky jednoznačně vyplývá, objem vkladů jiných právnických osob je značně volatilní.

Tab. II.4

Objem vkladů přijatých družstevními záložnami podle § 3 odst. 2 písm. g) ZoSÚD

	31.3.2002	30.6.2002	30.9.2002	31.12.2002
Objem vkladů podle § 3 odst. 2 písm. g) ZoSÚD (Kč)	145'350'000	19'423'000	149'121'000	214'925'000*

* předběžný údaj

Jak již bylo zmíněno výše, rok 2002 lze vnímat ve smyslu prvního období, ve kterém družstevní záložny byly povinny dodržovat principy a pravidla ekonomické regulace stanovené Vyhláškami Ministerstva financí č. 386/2001 Sb. až 388/2001 Sb. I když lhůty pro adaptaci a jejich komplexní reflexi v rámci podnikání družstevních záložen byly velmi krátké, lze konstatovat, že zavedení tohoto druhého pilíře regulace až na výjimky, které Úřad promptně řešil, nevyvolalo nežádoucí otřesy sektoru. Proces harmonizace relevantního legislativního rámce se nicméně bude vztahovat i na tyto předpisy, a to nikoli pouze v souvislosti s připravovaným zákonem zajišťujícím kompatibilitu ZoSÚD se směrnicemi ES. Problematika harmonizace legislativy je v širším kontextu předmětem části 2.3. této zprávy.

Konsolidace sektoru je v závěrečné fázi. Stabilizovaná část sektoru vykazuje dynamický růst, přičemž svou schopností adaptovat se všem konsekvencím konsolidace sektoru, včetně zásadních změn zákona č. 87/1995 Sb. a zavedení principů ekonomické regulace, prokázala svou životaschopnost.

2.2. Vývoj relevantního legislativního rámce

Dne 27.5.2002 nabyt účinnosti zákon č. 212/2002 Sb., kterým byl změněn zákon č. 87/1995 Sb. Předmětný zákon nově stanovil způsob určení výše náhrady poskytované za zákonných podmínek Fondem, a to tak, že relativní vymezení náhrady ve vztahu k pojištěnému vkladu po odečtení splatných závazků oprávněné osoby bylo zvýšeno z 80% na 90%, přičemž souběžně s tímto byla navýšena maximální částka náhrady ze 100'000 Kč na 400'000 Kč pro jednu oprávněnou osobu. Předmětný zákon dále nově stanovil povinnost družstevních záložen ve lhůtě stanovené Fondem poskytnout Fondu podklady nezbytné pro zahájení výplat náhrad, přičemž určil osoby odpovědné za splnění této povinnosti. V případě jejich nesoučinnosti je Úřad oprávněn sankcionovat přímo povinné osoby. Fond, disponuje-li potřebnými finančními prostředky, je schopen vyplatit náhrady za pojištěné vklady pouze v případě, že obdrží od družstevní záložny podklady obsahující mimo jiné seznam oprávněných osob a vyčíslení jejich náhrad. Doposud Fond získával potřebné podklady ze strany družstevních záložen zejména na základě součinnosti s nucenými správci a likvidátory jmenovanými Úřadem. Nicméně teprve úprava provedená zákonem č. 212/2002 Sb. představuje určitou formu řešení pro vybrané případy, kdy součinnost volených orgánů družstevní záložny, která je podmínkou pro výplatu náhrad Fondem, absentuje.

Výše uvedená změna způsobu vymezení náhrady se vztahuje i na náhrady vzniklé před 27.5.2002, tedy před dnem nabytí účinnosti předmětného zákona. Jeho přímým dopadem bylo zvýšení závazků Fondu o téměř 2'900 mil. Kč.

Za účelem zajištění potřebných zdrojů Fondu nezbytných k úhradě jeho závazků vzniklých v souvislosti se zákonem č. 212/2002 Sb. Parlament ČR přijal zákon č. 215/2002 Sb., o státním dluhopisovém programu k získání finančních prostředků na poskytnutí návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu ke krytí výplaty náhrad ze Zajišťovacího fondu družstevních záložen.

Ačkoli zákon č. 215/2002 Sb. nabyt účinnosti shodně se zákonem č. 212/2002 Sb., tedy 27.5.2002, finanční prostředky doposud prostřednictvím státního dluhopisového programu získány nebyly, a to zejména vzhledem k absenci zmocňovací doložky. Mezi další nedostatky předmětného zákona nepochybně patří nezohlednění závazků Fondu vzniklých z původně nepředpokládaného navýšení relativního vymezení náhrad, z čehož vyplývá nedostatečnost rozsahu tohoto dluhopisového programu.

Úřad ve spolupráci s Ministerstvem financí ČR vyvinul maximální úsilí za účelem nalezení řešení dané situace. Výslednicí tohoto úsilí je novela zákona č. 215/2002 Sb., která je v současné době projednávána Parlamentem ČR, a která předmětné nedostatky původní úpravy komplexně odstraňuje. V případě jejího schválení a následného poskytnutí nezbytných zdrojů Fondu budou jeho závazky vzniklé na základě zákona č. 212/2002 Sb. bezodkladně vypořádány.

V průběhu roku 2002 se Parlament ČR dvakrát zabýval vládní verzí zákona zajišťujícího harmonizaci legislativní úpravy peněžního družstevnictví s relevantními Směrnicemi ES. Složitost procesu harmonizace zákona č. 87/1995 Sb. a závažnost jejích důsledků náležitě prokazuje skutečnost, že Parlament ČR příslušné návrhy zákona nepřijal. Česká republika se nicméně svou resignací ve věci požádání o vynětí sektoru peněžního družstevnictví z působnosti směrnic ES zavázala harmonizaci realizovat, a proto příslušný zákon ve více či méně modifikovaném znění bude nepochybně opětovně předložen.

Úřad již ve zprávě za rok 2001 avizoval svou snahu participovat ve věci přípravy této novely. Tato participace vyústila v zahájení projednávání sněmovního tisku č. 124, jehož prvé čtení proběhlo dne 27.11.2002 (dále jen „sněmovní tisk č. 124“). Úřad bude i nadále, ačkoliv není předkladatelem příslušné normy, vyvíjet maximální úsilí v této věci tak, aby v rozsahu jeho možností přispěl k přípravě a přijetí novely zákona komplexně využívajícího spektra ustanovení příslušných Směrnic ES, jejichž zahrnutím bude minimalizován rozsah nepříznivých konsekvencí procesu harmonizace.

2.3. Předpokládaný vývoj peněžního družstevnictví

Vývoj sektoru peněžního družstevnictví bude ve značném rozsahu předurčen konečným zněním harmonizační novely zákona. Předmětná novela bezpochyby vzhledem k rozsahu předpokládaných změn způsobí větší či menší otřesy sektoru. Současně však představuje pro družstevní záložny, které budou schopny ve své činnosti zohlednit nově stanovené požadavky, nezanedbatelnou příležitost.

V rámci zachování konsistence je nezbytné analyzovat vývoj sektoru bez zohlednění dopadů harmonizační novely, která stávající trajektorii vývoje navazující na stav a průběh jeho konsolidace podstatně vychýlí. V závěrečných odstavcích této části bude uvedena krátkodobá prognóza vývoje založena na předpokladu přijetí harmonizační novely ve znění sněmovního tisku č. 124, a to včetně vybraných zásadních ustanovení tohoto zákona.

Jak bylo předvídáno v předchozí zprávě, fáze konsolidace probíhající v roce 2002 se projevila poklesem počtu družstevních záložen v nucené správě doprovázeným průběžným nárůstem počtu družstevních záložen v konkursu. Tento trend lze za předpokladu abstrahování od dopadů harmonizační novely zákona předpokládat i pro rok 2003, a to při dalším omezení výskytu frekvence opatření podle § 28 odst. 1 písm e) ZoSÚD. Počet družstevních záložen v likvidaci se bude za podmínky dle předchozí věty snižovat v návaznosti na podání návrhů na prohlášení konkursu na majetek vybraných družstevních záložen ze strany likvidátorů nebo jiných věřitelů a podání návrhu na provedení výmazů u subjektů, u nichž došlo k úplnému vypořádání všech závazků nebo u kterých soud zamítne prohlášení konkursu pro nedostatek majetku. Celkový počet družstevních záložen zapsaných do obchodního rejstříku bude nadále klesat.

V některých případech průběh procesů obligatorně předcházejících výmaz družstevních záložen ztěžuje ustanovení vybraných zákonů nebo způsob jejich aplikace. Úřad již v minulé zprávě upozornil na skutečnost, že již v průběhu roku 2001 čelil závažnému problému vyplývajícimu z aplikace zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů, příslušnými soudy. Ačkoliv již v prvním pololetí roku 2001 podali nucení správci Družstevní záložny PRIA a Rodinné záložny, spořitelního a úvěrního družstva, příslušné návrhy na konkursní soud, jenž podle § 12a zákona č. 328/1991 Sb. má prohlásit

konkurs do 10 pracovních dnů ode dne doručení úplného návrhu, k prohlášení konkursu v této lhůtě nedošlo pro odvolání se jiných navrhovatelů proti usnesení soudu ve věci návrhů věřitelů, na jejichž základě soud po dobu nucené správy konkurs ani nemohl prohlásit. Vzhledem k nutnému rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci tímto došlo k zablokování prohlášení konkursu na mnoho měsíců. K „odblokování“ konkursního řízení došlo v případě Rodinné záložny, spořitelního a úvěrního družstva, 12 měsíců po podání úplného návrhu. Bohužel v případě Družstevní záložny PRIA doposud k „odblokování“ řízení a k následnému prohlášení konkursu nedošlo, a to ani po 21 měsících od podání návrhu příslušnému soudu.

Za obdobný problém lze považovat vyžadování záloh na náklady konkursního řízení soudem v případech, kdy je zřejmé, že majetek družstevní záložny nepostačuje k úhradě nákladů konkursního řízení a tedy jediným smysluplným opatřením ze strany soudu může být zamítnutí prohlášení konkursu pro nedostatek majetku doprovázené následným výmazem družstevní záložny. Bohužel již v několika případech soud konkursní řízení pro neuhrazení příslušné zálohy zastavil, čímž zabránil logickému zakončení celého procesu.

Úřad průběžně shora uvedenou problematiku řeší a v mnoha případech dosáhl s porozuměním a za součinnosti dalších institucí požadovaných cílů, nicméně existují i případy, kdy nalezení a realizace vhodného řešení způsobuje závažné zpomalení procesu vyústění daného dílčího problému residua minulosti.

Stabilizovaná část sektoru zaznamenala, jak vyplývá ze shora uvedeného, v roce 2002 dynamický rozvoj. Lze očekávat, že vliv nepříznivě působících faktorů, které intenzitu rozvoje snižují, bude v průběhu času, tedy po odstranění jejich nežádoucích důsledků, nadále oslabovat.

Připravovaná novela zákona zabezpečující kompatibilitu právní úpravy peněžního družstevnictví s příslušnými směrnici ES představuje pro vývoj sektoru potenciální zdroj destabilizace a současně příležitost pro zcela odlišnou dimenzi působení. Ačkoliv předkladatel dle dostupných informací ke dni zpracování této zprávy nepředložil vládě modifikované znění harmonizační novely, Úřad předpokládá, že její znění se bude pouze marginálně lišit oproti sněmovnímu tisku č. 124, a to v oblastech příznivě ovlivňujících hospodaření družstevních záložen. Na tomto předpokladu je založena i níže uvedená prognóza vývoje sektoru.

Harmonizační novela předpokládá zásadní koncepční změnu ve věci podnikání družstevních záložen, přičemž svým ustanovením ve věci určení minimální výše kapitálu v podstatě vylučuje existenci malých družstevních záložen. Tato premisa byla nicméně konsistentně zohledněna i do dalších ustanovení novely, a to mimo jiné rozšířením předmětu podnikání, úpravou dalšího členského vkladu a aplikací principu jednotné licence na straně jedné a souběžným prohloubením regulatorního instrumentaria zahrnujícího nástroje řízení nových skutečností a rizik na straně druhé.

Nejzávažnější z hlediska budoucích dopadů je nepochybně navýšení požadavků na kapitál z minimální částky zapisovaného základního kapitálu ve výši 500'000 Kč dle stávající úpravy na hodnotu kapitálu ve smyslu novely obligatorně dosahující výše minimálně 32'000'000 Kč. Předmětný návrh zohlednil spektrum položek tvořících kapitál, jak tyto uvádí směrnice č. 2000/12/ES, nicméně i tak představuje zahrnutí podřízeného dluhu, uhrazovací povinnosti a stejně tak umožnění dalších členských vkladů pouze parciální řešení snižující rozsah navazujících otřesů. Novela zákona, za předpokladu zahrnutí všech dostupných nástrojů

usnadňujících naplnění nově stanovených požadavků, pravděpodobně způsobí vynucený zánik minimálně 70% z celkového počtu v současné době řádně působících družstevních záložnů. Shora uvedená nepříznivá prognóza se vztahuje zejména na menší družstevní záložny, jejichž podíl na celkovém objemu spravovaných vkladů nepřesahuje 30%. Jakákoliv omezující úprava, nevyužívající v maximálním rozsahu možností vymezených směrnici ES, způsobí geometrický nárůst nepříznivých důsledků a ztrát.

III.

Činnost Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami ve sledovaném období

3.1. Úřad pro dohled nad družstevními záložnami a jeho interní struktura

Prognóza Úřadu obsažená v předchozí zprávě ve věci snižování počtu pracovníků byla splněna. K 31.12.2002 disponoval Úřad 27 pracovníky, z nichž 1 vykonával funkci nuceného správce v družstevní záložně a 1 již dlouhodobě zabezpečuje agendu Zajišťovacího fondu družstevních záložen. Poklesu o více než 20% oproti stavu k ultimu roku 2001 bylo dosaženo i při nezbytném zřízení nového odboru interního auditu, které vyplývá z příslušných ustanovení zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné zprávě a o změně některých zákonů.

Vývoj počtu zaměstnanců Úřadu je nicméně do určité míry závislý na absenci impulsů způsobujících otřesy sektoru vyžadujících aplikaci opatření podle § 28 odst. 1 písm. e) ZoSÚD. Jedním z krátkodobě působících impulsů může být i harmonizační novela zákona č. 87/1995 Sb.

Tab. III.1

Organizační struktura Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami

Organizační struktura úřadu v roce 2002	
Ředitel	Ing. Ivo Vrzal
Ekonomický odbor	Ing. Jan Kotíšek
Odbor dohledu	Ing. Lukáš Hampl
Odbor právní	JUDr. Luděk Lisse
Odbor interního auditu	Mgr. Tomáš Šindelář

3.2. Kontrolní činnost Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami v roce 2002

Kontrolní činnost Úřadu v užším smyslu lze vnímat jako realizaci kontrol v souladu s ustanovením § 23 odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb. a zákona ČNR č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, a využití oprávnění Úřadu vyžadovat v souladu s § 27 odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb. od osob podléhajících jeho dohledu potřebné údaje, doklady a informace. Od 1.5. 2000 je Úřad oprávněn provádět kontrolu ve smyslu § 23 odst. 1 a § 27 odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb. i v právnických osobách, ve kterých mají družstevní záložny kontrolu. Oprávnění Úřadu dle předchozí věty nicméně do značné míry již pozbylo na významu z důvodu zákonného zákazu družstevních záložen nabývat majetkovou účast v právnické osobě a povinnosti stanovené v čl IV zákona č. 100/2000 Sb. ukončit majetkovou účast nabytou před 1.5.2000 nejpozději do 1.11.2001.

V průběhu roku 2002 realizoval Úřad 15 kontrol ve smyslu zákona o státní kontrole v subjektech podléhajících jeho dohledu. Současně s tím průběžně využíval svého oprávnění vyžadovat údaje, doklady a informace, a to i za účelem využití nově zavedených nástrojů instrumentaria ekonomické regulace.

Kontrolní činnost Úřadu je založena na průběžném získávání informací o činnosti a stavu hospodaření družstevní záložny na základě obecných informačních povinností stanovených Úřadem, analýze těchto informací a následném podrobném zkoumání činnosti družstevních záložen vykazujících nedostatky v činnosti či neuspokojivý stav nebo vývoj hospodaření, a to prostřednictvím cílené informační povinnosti nebo kontroly na místě. Neméně významné a cenné jsou externí podněty ze strany členů, státních institucí a dalších osob, jejichž oprávněnost je po předchozí analýze ověřována, přičemž případné závěry prokazující defektní stav jsou posléze tak, jako v jiných případech, užity při činnosti Úřadu podle § 28 odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb. Přehled sankčních opatření, která jsou zejména vyústěním kontrolní činnosti Úřadu, je předmětem kapitoly 3.3.

Úřad dlouhodobě spolupracuje s orgány činnými v trestním řízení, neboť za určitých okolností jeho zjištění z kontrolní činnosti vyžadují jejich angažovanost. Frekvence této spolupráce, se s postupující fází procesu konsolidace sektoru snižuje. V současné době nicméně skončila některá z mnoha řízení, která Úřad splněním zákonné povinnosti inicioval, z nichž vyplývá oprávněnost jeho postupu a správné vyhodnocení situace. V roce 2002 Úřad a nucení správci podali 13 podnětů orgánům činným v trestním řízení. Nejfrekventovanější aktivitou v současné době ve vztahu k předmětným orgánům je poskytování svědeckých výpovědí a odborných stanovisek.

Kontrolní činnost v širším kontextu zahrnuje i další aktivity Úřadu.

Dle zákona č. 87/1995 Sb. je ke vzniku a činnosti družstevní záložny třeba povolení působit jako družstevní záložna (dále jen „povolení“). V průběhu roku 2002 Úřad vydal 1 rozhodnutí o udělení povolení.

Úřad vydal v roce 2002 29 rozhodnutí, kterým jmenoval v družstevní záložně likvidátora, přičemž v případě 21 rozhodnutí Úřad jmenoval likvidátora z vlastního podnětu. Úřad v podstatě vyřešil problematiku zrušených družstevních záložen, jejichž volené orgány rezignovaly ve věci zajištění řádného průběhu likvidace, a to včetně předložení řádného návrhu na jmenování likvidátora. Úřad zabezpečil, že členové všech družstevních záložen splňujících charakteristiku dle předchozí věty, které v relevantním období evidovaly vklady, nicméně nebyly schopny dostát závazkům za zákonných a smluvních podmínek, měli možnost splnit požadavky pro vznik nároků na náhrady za pojištěné vklady podle § 17 odst. 1 ZoSÚD. Ve vybraných doposud neukončených případech bude obdobně postupováno i v roce 2003.

Úřad vydal v průběhu roku 2002 10 rozhodnutí, kterými umožnil družstevním záložnám na dobu určitou přijímat vklady od jiných právnických osob, vést těmto osobám účty a provádět platby z jejich pověření. K ultimu roku 2002 přesahoval objem vkladů těchto subjektů vedených v družstevních záložnách 214 mil. Kč. Vydání příslušného rozhodnutí předcházela důkladná analýza působení a hospodaření družstevní záložny žádající o souhlas Úřadu podle § 3 odst. 2 písm g) ZoSÚD a posouzení rizik spojených v povolovanou činností, a to i s využitím nově zavedených nástrojů ekonomické regulace.

Úřad průběžně posuzoval způsobilost osob zvolených do orgánů družstevní záložny, a to ve smyslu jejich bezúhonnosti a odborné způsobilosti. V průběhu roku 2002 Úřad vydal 26 rozhodnutí, kterými osvědčil 64 osobám splnění podmínek pro výkon funkce člena voleného orgánu a 7 rozhodnutí o nesplnění podmínek, kterými ukončil 11 osobám výkon jejich funkce. K vydání rozhodnutí o nesplnění podmínek došlo v případě 1 osoby vzhledem k nesplnění podmínky bezúhonnosti, v případě 5 osob vzhledem k nedostatečné praxi, v případě 1 osoby vzhledem k nedostatečnému vzdělání, v případě 1 osoby vzhledem k existenci pracovněprávního nebo obdobného poměru k podnikatelskému subjektu, který podniká nebo jinak nakládá s cennými papíry, a v případě 3 osob vzhledem k nedoložení relevantních podkladů osvědčujících splnění podmínek bezúhonnosti a odborné způsobilosti. Úřad také aktivně využíval oprávnění podle § 2a odst. 8 zákona č. 87/1995 Sb.

Dle § 8a zákona č. 87/1995 Sb. musí být roční účetní závěrka družstevní záložny ověřena auditorem, přičemž Úřad je oprávněn na základě žádosti družstevní záložny rozhodnout o udělení výjimky z této povinnosti. Za účelem standardizace posuzování podmínek pro udělení výjimky Úřad zpracoval interní směrnici, kterou zajistil homogenitu zkoumaných skutečností. V průběhu roku 2002 Úřad vydal 16 rozhodnutí, kterými udělil družstevní záložně výjimku z povinnosti zajistit ověření její účetní závěrky auditorem a současně vydal 6 rozhodnutí, kterými udělení výjimky pro nesplnění podmínek zamítl.

Výkon regulátora sektoru peněžního družstevnictví, který je realizován primárně Úřadem, je dlouhodobě napadán zejména ze strany některých členů družstevních zálož. Úřadu je zejména vytýkáno, že nesprávným úředním postupem (případně vydáním nezákonných rozhodnutí) způsobil majetkovou újmu vkladatelům – členům družstevních zálož. Za rok 2002 bylo soudy projednáno několik desítek žalob na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem Úřadu, přičemž ani v jednom případě nebyl vydán (ať již pravomocný nebo nepravomocný) rozsudek, který by potvrdil, že Úřad při výkonu dohledu způsobil nesprávným úředním postupem majetkovou újmu. Naopak soud doposud vždy rozhodl (v mnoha případech již i pravomocně) o zamítnutí žalob tohoto druhu.

Výkon dohledové činnosti Úřadem byl v průběhu roku 2002 přezkoumáván i Veřejným ochráncem práv, který po uzavření šetření ve věci družstevních zálož rovněž shledal, že Úřadu nelze přičítat přímou odpovědnost za škodu, která vznikla vkladatelům v důsledku neschopnosti družstevní záložny dostát svým závazkům vůči vkladatelům. Veřejný ochránce práv dále kladně ohodnotil přístup nucených správců při výkonu nucené správy, kdy Veřejný ochránce práv shledal, že činnost nucených správců byla vedena snahou dbát zájmů členů družstevních zálož.

3.3. Opatření Úřadu pro dohled nad družstevními záložkami vydaná v roce 2002

V průběhu roku 2002 vydal Úřad 2 rozhodnutí, kterými zavedl v družstevní záložně nucenou správu. Nucená správa nicméně byla v roce 2002 vykonávána v 8 družstevních záložkách. Relativně výrazný pokles nově vydaných rozhodnutí o zavedení nucené správy souvisí s intenzitou konsolidace sektoru realizované Úřadem již v rámci období 2000 – 2001. Chronologický průběh zavádění nucených správ Úřadem v roce 2002 dokumentuje tab. č. III.2.

Tab. III. 2**Chronologický přehled zavedení nucených správ Úřadem v roce 2002**

28.2.2002	Česko - švýcarská družstevní záložna, družstvo
14.10.2002	Národní družstevní záložna

Zjistí-li Úřad nedostatky v činnosti družstevní záložny, je oprávněn podle povahy a závažnosti zjištěného nedostatku vyžadovat, aby družstevní záložna ve stanovené lhůtě zjednala nápravu nebo aplikovat opatření dle § 28 odst. 1 písm. b) až g) zákona č. 87/1995 Sb. Mezi těmito opatřeními je i oprávnění zavést nucenou správu.

Úřad vydal v roce 2002 celkem 41 opatření ve smyslu § 28 odst. 1 písm. b) až g), § 28d odst. 3 zákona č. 87/1995 Sb. nebo § 19 zákona č. 552/1991 Sb. Jak bylo uvedeno výše, došlo na základě 2 rozhodnutí Úřadu k zavedení nucené správy v družstevní záložně a na základě 4 rozhodnutí k odnětí povolení působit jako družstevní záložně. Úřad dále vydal 6 rozhodnutí, kterými zakázal a omezil družstevním záložnám vybrané činnosti, a v 15-ti případech vydal nuceným správcům souhlas k pozastavení nakládání vkladatelů s jejich vklady v družstevní záložně. Úřad dále vydal 11 rozhodnutí dle § 28 odst. 1 písm. f) ZoSÚD a 3 rozhodnutí o udělení pokuty dle § 19 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Mimo shora uvedená rozhodnutí Úřad vydal 83 výzev ke zjednaní nápravy podle § 28 odst. 1 písm. a) ZoSÚD.

Následující tabulka obsahuje přehled vybraných opatření vydaných Úřadem v roce 2002.

Tab. č. III.3**Chronologický přehled vybraných opatření Úřadu vydaných v roce 2002**

datum	opatření
	Rozhodnutí o udělení povolení působit jako družstevní záložna
31.7.2002	Wall Street Federal Reserve družstevní záložna
	Rozhodnutí o udělení souhlasu dle § 3 odst. 2 písm. g)
10.3.2002	Úvěrní družstvo PDW, Praha
18.3.2002	První slovácké spoř. družstvo
25.3.2002	Družstevní záložna Kredit
26.3.2002	Fio, družstevní záložna
4.4.2002	Spořitelní a úvěrní družstvo Svatopluk
29.8.2002	DZ SPARTA, družstevní záložna
26.9.2002	1. Třebíčská záložna, "spořitelní a úvěrní družstvo"
25.11.2002	Privátní Peněžní Ústav - úvěrní družstvo
28.11.2002	FIDELITY, družstevní záložna
11.12.2002	1. Vojenská družstevní záložna
	Rozhodnutí o odnětí povolení dle § 28 odst.1 písm. h)
13.1.2002	Stříbrná Kampelička, Regionální družstevní záložna Příbramska
19.4.2002	Družstevní záložna PRIA
23.5.2002	Slezské spořitelní a úvěrní družstvo
25.7.2002	CREDIT-SPARKASSE, družstevní záložna

	Rozhodnutí o zavedení nucené správy dle § 28 odst.1 písm. e)
28.2.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
14.10.2002	Národní družstevní záložna
	Rozhodnutí o zákazu a omezení činnosti dle § 28 odst.1 písm. b)
10.1.2002	Rodinná záložna, spořitelni a úvěrní družstvo
10.7.2002	Družstevní záložna PRIA
8.8.2002	Národní družstevní záložna
29.8.2002	1. SEVEROČESKÁ družstevní záložna
3.10.2002	Národní družstevní záložna
29.10.2002	Družstevní záložna PRIA
	Rozhodnutí o udělení pokuty dle § 28 odst. 1 písm. f)
30.1.2002	POKORNÝ, družstevní záložna
30.1.2002	Beskydská finanční - spořitelni a úvěrní družstvo "v likvidaci"
31.1.2002	První odborové spořitelni a úvěrní družstvo, zkratka I.OSÚD
1.2.2002	ALCATRAZ Záložna - spořitelni a úvěrní družstvo
1.7.2002	Moravská družstevní záložna BESEDA, družstvo, "v likvidaci"
16.8.2002	Národní družstevní záložna
6.9.2002	Moravský Peněžní Ústav - úvěrní družstvo
17.9.2002	Národní družstevní záložna
22.10.2002	ALCATRAZ Záložna - spořitelni a úvěrní družstvo
6.11.2002	První odborové spořitelni a úvěrní družstvo, zkratka I.OSÚD
7.11.2002	Slávia, družstevní záložna
	Rozhodnutí dle § 19 ZoSK (pokuta fyzické osobě)
5.9.2002	J. Berger
12.9.2002	M. Košťál
23.9.2002	I. B. Bílek
	Rozhodnutí o jmenování likvidátora dle § 13 odst. 6
9.1.2002	MORAVSKOSLEZSKÁ ŽIVNOSTENSKÁ DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA
25.1.2002	Stříbrná Kampelička, Regionální družstevní záložna Příbramska
12.2.2002	POKORNÝ, družstevní záložna
18.3.2002	Beskydská finanční - spořitelni a úvěrní družstvo
4.4.2002	FND Credit Union, spořitelni a úvěrové družstvo
4.4.2002	FOREXIA - spořitelni a úvěrové družstvo
5.4.2002	1. ZEMSKÉ SPOŘITELNÍ DRUŽSTVO
8.4.2002	Českomoravská družstevní záložna SOLIDARITA
8.4.2002	MILÉNIUM - spořitelni a úvěrní družstvo
8.4.2002	Slezská národní družstevní záložna
11.4.2002	HARMONIE záložní a úvěrové družstvo
11.4.2002	Spořitelni a úvěrové družstvo DIAMANT
15.4.2002	Capitalia, úvěrní družstvo
15.4.2002	LIDOVÁ DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA
15.4.2002	První Mělnické spořitelni a úvěrové družstvo S.U.D., družstvo
16.4.2002	Patriot - moravská družstevní záložna
17.4.2002	ODZ, obecní družstevní záložna
22.4.2002	Moravská spořitelna - spořitelni a úvěrní družstvo
25.4.2002	1. Stavební bytová družstevní záložna – POHODA
29.4.2002	Zemská lidová družstevní záložna
3.5.2002	PÁLAVA spořitelni družstvo
10.6.2002	1. České spořitelni a úvěrové družstvo
3.7.2002	Družstevní záložna PRIA
23.7.2002	SPORO-CREDIT úvěrní družstvo

5.8.2002	Nová Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
27.8.2002	Jihozápadní družstevní záložna
9.9.2002	CREDIT-SPARKASSE, družstevní záložna
7.10.2002	Slezské spořitelní a úvěrní družstvo
11.10.2002	PSM družstevní záložna OLOMOUC
	Opatření dle § 28d (souhlas s pozast. nakládání vkladatelů s vklady)
30.1.2002	Družstevní záložna PRIA
31.1.2002	Družstevní záložna ABC
31.1.2002	První česká záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
27.2.2002	Českomoravská družstevní záložna-spořitelní a úvěrní družstvo
28.2.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
8.3.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
28.3.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
29.3.2002	Družstevní záložna PRIA
26.4.2002	První česká záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
9.5.2002	Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
22.5.2002	Družstevní záložna PRIA
27.5.2002	Českomoravská družstevní záložna-spořitelní a úvěrní družstvo
31.5.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
25.7.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
25.10.2002	Česko - švýcarské družstevní záložně, družstvo
	Opatření dle § 8a
4.1.2002	Národní družstevní záložna
4.1.2002	První slovácké spořitelní družstvo
22.1.2002	Podnikatelská regionální družstevní záložna, družstvo
25.1.2002	SLAVA - spořitelní a úvěrní družstvo "v likvidaci"
28.1.2002	"KAMPELIČKA" družstevní záložna HEŘMANŮV MĚSTEC
31.1.2002	Spořitelní družstvo DOMINIK
4.2.2002	FIDELITY, družstevní záložna
5.2.2002	Družstevní záložna Kredit
5.2.2002	MILENIUM - spořitelní a úvěrní družstvo "v likvidaci"
7.2.2002	Povltavská družstevní záložna
20.2.2002	Prokešova družstevní záložna
21.2.2002	První pražská družstevní záložna
27.2.2002	Družstevní záložna v Přelouči
27.2.2002	Spořitelní a úvěrní družstvo Svatopluk
27.2.2002	VARIOM družstevní záložna
1.3.2002	Družstevní záložna PRIA
1.3.2002	DZ SPARTA, družstevní záložna
1.3.2002	Spořitelní družstvo "LÍPA"
2.3.2002	Českomoravská družstevní záložna-spořitelní a úvěrní družstvo
2.3.2002	Družstevní záložna PROM "v likvidaci"
4.3.2002	Fio, družstevní záložna
5.3.2002	Podnikatelská regionální družstevní záložna, družstvo
6.3.2002	1. úvěrní družstvo Chotěboř
7.3.2002	1. Třebíčská záložna, "spořitelní a úvěrní družstvo"
7.3.2002	KORUNA spořitelní a úvěrní družstvo
11.3.2002	POKORNÝ, družstevní záložna
11.3.2002	První česká záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
18.3.2002	"REGINA, družstevní záložna, družstvo"
18.3.2002	Metropolitní spořitelní družstvo, zkratka MSD
19.3.2002	DZ NOVA, družstevní záložna
20.3.2002	KAMPELIČKA spořitelní a úvěrní družstvo

20.3.2002	Moravská družstevní záložna BESEDA, družstvo, "v likvidaci"
26.3.2002	1. Moravská, družstevní záložna "v likvidaci"
26.3.2002	Družstevní záložna UNIBON
29.3.2002	Úvěrní družstvo PDW, Praha
4.4.2002	ODZ, obecní družstevní záložna
5.4.2002	ALFA - družstevní záložna
8.4.2002	Spořitelní a úvěrní družstvo Royal Savings and Loans
8.4.2002	V.I.P. DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA
12.4.2002	1. Úvěrní družstvo Chotěboř
12.4.2002	Credit-Sparkasse, družstevní záložna
12.4.2002	Jihozápadní družstevní záložna
15.4.2002	ERSTE SPAR- UND KREDITANSTALT, družstevní záložna
15.4.2002	Spořitelní družstvo Hubert v likvidaci
17.4.2002	CONCORDIA Credit, družstevní záložna
18.4.2002	Časlavská družstevní záložna
18.4.2002	Privátní Peněžní Ústav - úvěrní družstvo
19.4.2002	Horácká družstevní záložna
22.4.2002	Rodinná družstevní záložna v likvidaci
25.4.2002	Nová Rodinná záložna, spořitelní a úvěrní družstvo
10.5.2002	e DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA "v likvidaci"
15.5.2002	Družstevní záložna PROFIT "v likvidaci"
15.5.2002	Slezské spořitelní a úvěrní družstvo
16.5.2002	PODZVIČINSKÁ KAMPELIČKA - DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA
17.5.2002	Česko - švýcarská družstevní záložna, družstvo
22.5.2002	1. Vojenská družstevní záložna
28.5.2002	Brněnská družstevní záložna
29.5.2002	Moravský Peněžní Ústav - úvěrní družstvo
31.5.2002	Českomoravská družstevní spořitelna - spořitelní a úvěrní družstvo
31.5.2002	Vinohradská vzájemná družstevní záložna
5.6.2002	OBČANSKÁ ZÁLOŽNA spořitelní a úvěrní družstvo "v likvidaci"
6.6.2002	1. TŘINECKÉ SPOŘITELNÍ A ÚVĚRNÍ DRUŽSTVO "v likvidaci"
10.6.2002	Komerční spořitelní a úvěrní družstvo DOMOV
18.6.2002	ZÁLOŽNA, spořitelní a úvěrní družstvo
20.6.2002	Družstevní záložna MILLENIUM
26.6.2002	1. OBCHODNÍ A INVESTIČNÍ DRUŽSTEVNÍ ZÁLOŽNA "v likvidaci"
1.7.2002	Česko-rakouská družstevní záložna "v likvidaci"
31.7.2002	Spořitelní a úvěrní družstvo KAMPA v likvidaci
25.10.2002	1. Vojenská družstevní záložna

3.4.Nedostatky v činnosti družstevních záložen

Nedostatky v činnosti družstevních záložen v roce 2002 do značné míry odpovídají poznatkům Úřadu, které již byly uvedeny v předcházejících zprávách. V souladu s touto skutečností nejsou dále uváděny poznatky vztahující se k špatné kvalitě úvěrového portfolia snižujícího se počtu problémových družstevních záložen a k rozsahu neúspěšnosti podnikání dceřiných společností těchto družstevních záložen, obě vyžadující zohlednění hodnoty daného majetku prostřednictvím radikální tvorby opravných položek, a činnost volených orgánů vyžadující angažovanost orgánů činných v trestním řízení.

Rok 2002 je však zároveň prvním obdobím, v rámci kterého byly zaznamenány a následně řešeny nedostatky v činnosti družstevních záložen dané rozsáhlou úpravou principů a pravidel jejich ekonomického chování. Tyto principy a pravidla, stanovené Vyhláškami Ministerstva financí ČR č. 386/2001 Sb. až 388/2001 Sb., upravují zejména oblasti úvěrové angažovanosti, kapitálové přiměřenosti a platební schopnosti a likvidity družstevních záložen.

V souladu s ukončením přechodného období těchto vyhlášek ke dni 31.12.2001 Úřad v průběhu roku 2002 významně rozšířil svou dohledovou činnost na celé spektrum legislativně upravených ekonomických aktivit.

Porušení pravidel a ukazatelů stanovených ve shora uvedených vyhláškách byla mimo jiné i některými z důvodů obsažených ve všech rozhodnutích o zavedení nucené správy vydaných v průběhu roku 2002.

Stanovení těchto principů a pravidel vytváří předpoklady pro preventivní vyhodnocování relevantních skutečností opravňující regulátora k bezodkladnému přijímání nápravných opatření. Současně s tímto se posiluje i právní jistota osob podléhajících dohledu regulátora, protože nedostatek spočívající v neplnění kvantitativního požadavku vylučuje volnost správního uvážení.

IV.

Činnost Zajišťovacího fondu družstevních záložen

4.1. Činnost Zajišťovacího fondu družstevních záložen v roce 2002

V roce 2002 Zajišťovací fond družstevních záložen (dále jen „Fond“) pokračoval ve výplatách náhrad za pojištěné vklady dle znění Zákona před nabytím účinnosti zákona č. 212/2002 Sb., tedy ve výši 80 % max. 100 tis. Kč (výplata byla zahájena v roce 2001). Jednalo se zejména o případy dědictví, devizových vkladů a vystoupivších členů, tedy případy související s nabytím účinnosti zákona č. 406/2001 Sb. Celkem bylo takto v minulém roce vyplaceno cca 20.000 případů v úhrnném objemu 1,122 mld. Kč.

Zásadní změnu v činnosti Fondu v roce 2002 přinesla změna Zákona provedená zákonem č. 212/2002 Sb., který nabyl účinnost dne 27.5.2002. Z této legislativní novelizace, kterou byl navýšen limit náhrad na 90 % max. 400 tis. Kč, vyplývá nezbytnost opakované výplaty náhrad všem doposud vyplaceným oprávněným osobám. Tato skutečnost zapříčinila celou řadu změn aplikovaných postupů a související metodiky Fondu s tím, že došlo k rozdělení procesu výplat náhrad na dvě základní fáze:

1. fáze – výplaty náhrad ve výši 80 % max. 100 tis. Kč z objemu pojištěného vkladu (zdroje v rozsahu 6 mld. Kč byly zajištěny na základě zákona č. 9/2001 Sb.)
2. fáze – výplaty doplatků náhrad do výše 90 % max. 400 tis. Kč (zdroje na výplaty nebyly doposud zajištěny)

K druhé fázi výplat může dojít až v okamžiku dostatečného objemu finančních prostředků ve Fondu.

Dluhopisový program dle zákona č. 215/2002 Sb. schválený v návaznosti na přijetí zákona č. 212/2002 Sb. zohledňuje svým rozsahem (1,2 mld. Kč) pouze navýšení náhrad na 80%, max. 400 tis. Kč, tzn. že Fondu chybí na výplaty náhrad ve výši dle zákona č. 212/2002 Sb. cca 800 mil. Kč.

Počátkem roku 2003 se Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR začala zabývat poslaneckým návrhem novely zákona č.215/2002 obsahující navýšení rozsahu dluhopisového programu na 2 mld. Kč tak, aby tento zákon zohlednil aktuální výši náhrad tak, jak tato vyplývá ze zákona č. 212/2002 Sb.

Po nabytí účinnosti této novelizace Fond jednorázově vyplatí veškeré oprávněné osoby v plné výši jejich nároků. Fond bude připraven zahájit faktické výplaty do 30 dnů ode dne zajištění zdrojů.

Dále byla zákonem č. 212/2002 Sb. nově zakotvena povinnost družstevní záložny poskytnout podklady a data pro potřeby výplaty náhrad z Fondu.

Stav výplat náhrad dle 80%, max. 100 tis. Kč – Fáze I.

Paralelně s procesem zpracování dat pro fázi II. probíhají závěrečné práce na tzv. první fázi výplat, tj. pokračují zálohové výplaty (80 % max. 100 tis. Kč) zejména průběžně řešených nestandardních případů a za nově vzniklé nároky.

V číselné podobě je stav první fáze (k 31.12.2002) znázorněn v následující tabulce:

Tab IV.1**Fáze I. – výplaty náhrad dle 80%, maximálně 100.000,- Kč**

celkem opr. osob	celkový nárok 80% max. 100 000 Kč	doposud vyřízeno osob	doposud vyplaceno	v %	zbývá k řešení – viz dále	
					vyřešit osob	zbývajících nárok 80 %
93147	5'118 mil. Kč	87 952	4' 959 mil. Kč	97%	5 195	210 mil. Kč

Z 5.195 dosud nevyřešených případů je cca 3.000 osob, které i přes opakované písemné výzvy s Fondem nekomunikují.

Reálně je tedy třeba v průběhu roku 2003 dořešit zhruba 2.200 složitých nestandardních případů. Jedná se zejména o případy dědictví, postoupení pohledávek, postoupení nároků, sporná členství, soudní spory apod.

Stav výplat náhrad dle 90%, max. 400 tis. Kč – Fáze II.

K 31.12.2002 byly připraveny k okamžité výplatě nároky cca 61.000 osob dle aktuálně platného znění Zákona (90% max. 400 tis. Kč).

V průběhu března roku 2003 pak budou k výplatě připraveny i nové nároky všech zbývajících oprávněných osob, a to přes veškeré problémy zejména v oblasti komunikace s některými správci konkurzních podstat.

V okamžiku obdržení finančních prostředků budou tyto nároky oprávněným osobám neprodleně vyplaceny.

Níže uvedená tabulka obsahuje stav přípravy výplat Fáze II. ke dni 31.12.2002.

Tab. IV.2**Fáze II. – výplaty náhrad dle 90%, maximálně 400.000,- Kč**

celkem opr. osob	celkový nárok 90% max 400 000 Kč	navýšení nároků vyplývající ze zákona č. 212/2002 Sb	připraveno k výplatě – počet osob	připraveno k výplatě – objem náhrad
93 014	7'996 mil. Kč	2'878 mil. Kč	61'728	2' 010 mil. Kč

4.2. Příjmy a hospodaření Zajišťovacího fondu družstevních záložen

V souladu s § 14, odst. 6 Zákona Fond hospodařil podle ročního rozpočtu, který byl schválen Úřadem 4.3.2002. Vzhledem k zásadním změnám v činnosti Fondu v souvislosti s účinností novely č. 212/2002 Sb. byl dne 18.11.2002 schválen upravený rozpočet pro rok 2002.

Základní kategorie upraveného rozpočtu spolu s konkrétním naplněním jednotlivých položek (dle předběžných výsledků hospodaření za rok 2002) jsou uvedeny v následující tabulce.

Tab. IV.3

Vývoj příjmů a výdajů Fondu v roce 2002 - předběžné výsledky

(tis. Kč)

PENĚŽNÍ PŘÍJMY	rozpočet 2002	skutečnost 2002	Skutečnost k rozpočtu
Smluvní pokuty a úroky z prodlení		30	X
Úroky	29'669	26'986	90,96%
Jiné ostatní výnosy		104	X
Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného maj.		6	X
Tržby z prodeje cenných papírů		812'868	X
Účtová třída 6 celkem	29'669	839'994	2'831,22%
PENEŽNÍ VÝDAJE			
Spotřeba materiálu	275	297	108,00%
Spotřeba energie		10	X
Opravy a udržování	22	22	100,00%
Cestovné	351	345	98,29%
Náklady na prezentaci	22	26	118,18%
Ostatní služba	61'855	60'683	98,11%
Z toho: nájem, služby	405	405	100,00%
mediální zastoupení, vedení účetnictví	420	420	100,00%
právní služby	2'310	1'903	82,38%
náklady na šekové poukázky CSOB	880	741	84,20%
účetní audit organizace	306	432	141,18%
poštovné	80	60	75,00%
telekomunikační služby	162	162	100,00%
100% odpis drob.nehmot. maj.	92	92	100,00%
administrace výplat	47'980	48'344	100,76%
audit výplat	8'981	7'827	87,15%
ostatní služby: správa sítě webu, daň.porad. atd.	239	297	124,27%
Mzdové náklady	1'222	1'191	97,46%
Zákonné sociální pojištění	428	417	97,43%
Ostatní sociální náklady	24	28	116,67%
Ostatní daně a poplatky	6	4	66,67%
Manka a škody		51	100,00%
Jiné ostatní náklady	41	44	107,32%
Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku	174	141	81,03%
Prodané cenné papíry a vklady		812'024	100,00%
Tvorba zákonných opravných položek	3'018'487	3'238'198	107,28%
Účtová třída 5 celkem	3'144'762	4'174'164	132,73%

Dále je uveden komentář k významným rozdílům mezi plánovaným rozpočtem na rok 2002 a skutečností.

Tab. IV.4**Vývoj příjmů a výdajů Fondu v roce 2002 – předběžné výsledky - shrnutí****(tis. Kč)**

Název ukazatele	skutečnost	Plán	Rozdíl	Komentář
Spotřeba materiálu	297	275	-22	Na základě průběžného auditu došlo k přeúčtování z řádku Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku
Spotřeba energie	10		-10	Vyúčtování spotřeby energie dle skutečnosti
Náklady na reprezentaci	26	22	-4	Realizovaný nákup před koncem roku, zboží fyzicky na skladě
účetní audit organizace	432	306	-126	Došlo k fakturaci předběžného auditu roku 2002 v roce 2002, který je schválen v rozpočtu 2003
administrace výplat	48'344	47'980	-364	Na základě fyzické inventury nevyplacených nestandardních případů došlo před koncem k roku k hromadnému obeslání výzvami k odstranění nedostatků, došlo ke zvýšení úkonů zpracování nestandardních případů
ostatní služby	297	239	-58	Využití služeb daňového poradce oproti právnímu poradenství, náklady na pořízení CP (TKD) dosud nezaúčtovaných do pořizovací ceny CP s ohledem na prodej CP až v roce 2003, školení
Ostatní sociální náklady	28	24	-4	Faktické čerpání stravenek dle skutečnosti
Manka a škody	51		-51	Krádež počítače (zajištěná plněním z pojistné smlouvy)
Jiné ostatní náklady	44	41	-3	Faktické bankovní poplatky dle skutečnosti
Prodané cenné papíry a vklady	812'024		-812'024	Dle rozhodnutí představenstva Fondu došlo k investování 1/3 disponibilních fin. prostředků prostřednictvím nákupu státních pokladničních poukázek
Tvorba zákonných opravných položek	3'238'198	3'018'487	-219711	Zaúčtováno dle skutečné výše pohledávek Fondu k 31.12.2002.
Úroky	26'986	29'669	-2'683	Faktický příjem z úroků z TV. Pokles z důvodu snížení úrokových sazeb ČNB. Výnosy z investování fin. prostředků do majetkových cenných papírů zaúčtovány na majetkovém účtu

Z pohledu Zákonem vymezených příjmů a výdajů lze hospodaření Fondu komentovat následujícím způsobem:

Příjmy (prostředky) Fondu

Zdrojem prostředků Fondu jsou zejména pravidelné roční příspěvky družstevních záložen, zisk z investování peněžních prostředků, pokuty a penále uložené Úřadem a úhrady pohledávek vůči družstevním záložnám dle § 20 Zákona. Mezi prostředky Fondu je třeba zahrnout i návratné finanční výpomoci.

1) Roční příspěvek družstevní záložny do Fondu splatný v roce 2002 činil 0,5 % z průměru objemu vkladů oprávněných osob v družstevní záložně za předchozí kalendářní rok.

Na rok 2002 činil předpis příspěvků Fondu od jednotlivých družstevních záložen 31 730 tis. Kč, přičemž zapláceno bylo 3 684 tis. Kč, neuhrazeno bylo 28 046 tis. Kč. Z celkového

neuhrazeného objemu příspěvků Fondu připadá cca 95% na družstevní záložny v konkurzu, kde Fond řeší vymáhání těchto pohledávek standardní cestou v rámci zákona o konkurzu a vyrovnání. Ostatní pohledávky z titulu neuhrazených příspěvků jsou řešeny formou písemných urgencí a následnými návrhy na vydání platebních rozkazů.

Skutečně získané příjmy Fondu z příspěvků družstevních záložen v letech 1997 – 2002 vykazují údaje v následující tabulce:

Tab. IV.5
Skutečně získané příjmy Fondu z příspěvků družstevních záložen

Rok	Inkasované příjmy Fondu od družstevních záložen (v tis. Kč)
1997	530
1998	3'800
1999	14'215
2000	15'174
2001	2'715
2002	3'684

2) V souladu s § 21 Zákona Fond ukládal finanční prostředky na termínované vklady do bank a zčásti je investoval do státních pokladničních poukázek.

V účtové třídě 6 je evidováno 840 mil. Kč, a z toho 813 mil. Kč z titulu tržeb z prodeje cenných papírů (pozn.: proti účtové třídě 5 - 812 mil. Kč z titulu nakoupených cenných papírů) a 27 mil. Kč z úroků z investovaných finančních prostředků na termínovaných vkladech.

3) V roce 2002 uložil Úřad družstevním záložnám 8 pokut v úhrnné výši 127.000,- Kč, z toho bylo zaplaceno na účet Fondu 5.500,- Kč.

4) K 31.12.2002 evidoval Fond pohledávky vzniklé podle § 20 Zákona za 35 družstevními záložnami ve výši cca 8 mld. Kč, z toho cca 7,7 mld. Kč ve 29 probíhajících konkurzních řízeních a cca 0,3 mld. za družstevními záložnami v likvidaci.

V roce 2002 nebyla uhrazena jediná takováto pohledávka. Dle předběžných odhadů a s přihlédnutím k aktuálnímu stavu jednotlivých konkurzních řízení je možné očekávat první příjmy z konkurzních řízení nejdříve v roce 2004.

Nárůst objemu pohledávek byl způsoben přechodem práv k pohledávkám oprávněných osob za záložnou ve výši jejich nároku na náhradu z Fondu. Fond se stává dnem zahájení výplat věřitelem družstevní záložny ve výši práv oprávněných osob družstevní záložny na plnění z Fondu. Vzhledem k účinnosti novely č. 212/2002, která zásadním způsobem změnila limit pojištění vkladů, došlo i ke změně výše pohledávek Fondu za DZ s cca 5 mld. Kč na cca 8 mld. Kč.

5) V roce 2002 Fond dočerpал návratnou finanční výpomoc do výše 6 mld. Kč (v roce 2001 bylo vyčerpáno 5.038.489.341,- Kč), tedy konkrétně 961.510.659,- Kč. V souvislosti s novelou Zákona č.212/2002 Sb. nepostačovaly vyčerpané finanční prostředky na výplaty náhrad v plné výši a proto se dle § 21a Zákona zvyšují příspěvky splatné v roce 2003 na trojnásobek základní sazby.

Výdaje (náklady) Fondu

Dle odst. 5, § 14 Zákona lze z Fondu čerpat jen na náhrady oprávněných osob, na náklady s výplatou náhrad související a na splátky poskytnutých půjček.

1) Hlavním výdajem roku 2002 ve smyslu výše uvedeného byly náklady na výplaty náhrad, kdy bylo vyplaceno cca 20.000 případů v úhrnném objemu 1,122 mld. Kč (viz. vývoj v roce 2002).

Vzhledem k aktuálnímu znění Zákona mělo být oprávněným osobám k 31.12.2002 celkem vyplaceno 7.996 mil. Kč. K 31.12.2002 bylo celkem vyplaceno 4.959 mil. Kč, zbývá doplatit 3.037 mil. Kč (z toho 2.878 mil. Kč z titulu navýšení nároků vyplývající ze zákona č. 212/2002 Sb.).

2) Z hlediska struktury nákladů Fondu je dle předběžných výsledků v účtové třídě 5 evidováno 4.113 mil. Kč. Z toho 3.238 mil. Kč z titulu tvorby zákonných opravných položek k pohledávkám, a 63 mil. Kč tvoří náklady na výplaty náhrad a provoz Fondu (viz výše).

3) Vzhledem k dlouhodobému charakteru (splatnost 20 let) vyčerpané návratné finanční výpomoci nebyla v roce 2002 hrazena splátka z poskytnutých půjček.

Vzhledem k plánovanému termínu auditu v polovině dubna lze očekávat zpracování auditované účetní závěrky včetně příslušných výkazů a podrobného komentáře v průběhu měsíce května.

V.

Hospodaření Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami za rok 2002

Hospodaření Úřadu bylo v průběhu roku 2002 z hlediska struktury a výší jednotlivých příjmových a výdajových položek determinováno usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR č. 1970 ze dne 14. prosince 2001, kterým byl projednán a schválen rozpočet Úřadu na rok 2002.

Jak je jednoznačně zřejmé z následující tabulky, která uvádí porovnání plánovaných a reálně dosažených výší hodnot základních rozpočtových položek, reálné hospodaření Úřadu za předemné období dosáhlo významně pozitivních hodnot oproti plánovaným hodnotám stanoveným relevantním rozpočtem. Dosažení vyšších příjmů oproti plánovaným hodnotám o 1'494 tis. Kč při paralelním dosažení nižších výdajů oproti plánovaným hodnotám o 9'334 tis. Kč vedlo k celkové úspoře v hospodaření Úřadu za rok 2002 v celkové výši 10'828 tis. Kč.

Výše uvedený přebytek hospodaření Úřad bez zbytečného odkladu po odsouhlasení této zprávy poukáže, v souladu s ustanovením § 26 odst. 5 ZoSÚD, na příjmový Účet státního rozpočtu jako mimořádnou splátku již čerpaných finančních výpomocí.

Tab. V.1

Vývoj hospodaření Úřadu v roce 2002 - shrnutí

(tis. Kč)

	rozpočet 2002	skutečnost 2002	rozdíl
PENĚŽNÍ PŘÍJMY CELKEM	34'655	36'149	1'494
PENĚŽNÍ VÝDAJE CELKEM	34'655	25'321	-9'334
BILANCE PENĚŽNÍCH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ	0	10'828	-10'828

Pozitivní diference jak v oblasti peněžních příjmů tak v oblasti peněžních výdajů reflektuje jak dopady čistě interních kontinuálních opatření na zvýšení efektivity činnosti Úřadu, tak dopady externích objektivních vlivů. Jedná se zejména o:

- dlouhodobě úsporné dopady změny umístění Úřadu po uplynutí lhůty nájemní smlouvy vztahující se k dříve pronajatým prostorám. Ve vazbě na uplynutí této lhůty Úřad v souladu se zákonem č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v platném znění, dne 26.11.2001 podal výzvu více zájemcům k podání nabídky na nájem kancelářských prostor. Na základě multikriteriálního vyhodnocení dne 17.1.2002 vydal rozhodnutí zadavatele o nejvýhodnější nabídce, dne 21.1.2002 oznámil výsledky veřejné zakázky, a dne 20.2.2002 uzavřel nájemní smlouvu za podmínek, které významně snížily náklady kategorie nájemného.
- implementaci principu kontinuálního snižování nákladů při dodržení ostatních požadovaných parametrů ve smyslu výběrů a průběžného vyhodnocování maximální efektivity nákupů spotřebního materiálu, zboží a služeb.

- dopady nepřijetí novelizace ZoSÚD v průběhu roku 2002 v rozsahu jeho harmonizace s předmětnou legislativní úpravou ES, což významně snížilo počet družstevních záložen, zajištění jejichž likvidací a nucených správ by bylo, v souladu s relevantním usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, hrazeno z rozpočtu Úřadu. Výrazně nižší výdaje v této oblasti byly dále zapříčiněny pomalejším náběhem procesů likvidací financovaných Úřadem.

Následující tabulka obsahuje porovnání plánovaných a reálně dosažených výší hodnot jednotlivých detailních rozpočtových kategorií.

Tab. V.2

Vývoj hospodaření Úřadu v roce 2002

(tis. Kč)

	rozpočet 2002	skutečnost 2002	skutečnost k rozpočtu
PENĚŽNÍ PŘÍJMY	34'655	36'149	104,3%
obdržené roční poplatky na činnost Úřadu	2'500	2'621	104,8%
návratná finanční výpomoc od státu	32'100	32'100	100,0%
přebytek ročního hospodaření let minulých	0	0	0,0%
ostatní příjmy	55	1'428	2'596,4%
PENEŽNÍ VÝDAJE	34'655	25'321	73,1%
investiční výdaje celkem	735	209	28,4%
neinvestiční výdaje celkem	33'009	23'762	72,0%
spotřeba materiálu celkem	553	372	67,3%
z toho drobný hmotný materiál	290	24	8,3%
z toho kancelářský materiál	190	131	68,9%
z toho knihy, noviny	25	23	92,0%
z toho ostatní materiál	48	194	404,2%
z toho automateriál	0	0	0,0%
pohonné hmoty	85	56	65,9%
služby celkem	18'180	10'080	55,4%
z toho nájemné	1'915	1'895	99,0%
z toho služby spojené s nájmem	350	643	183,7%
z toho programové práce výpočetní techniky	380	130	34,2%
z toho poštovné	125	65	52,0%
z toho telefonní poplatky a další komunikační náklady	335	573	171,0%
z toho ostatní služby (ext. kontroly, audit, školení apod.)	5'075	2'620	51,6%
z toho zajištění likvidací a nucených správ	10'000	4'154	41,5%
opravy a udržování	255	201	78,8%
cestovné	280	114	40,7%
výdaje na reprezentaci	150	114	76,0%
ostatní služby	105	1	1,0%
z toho leasingové splátky	0	0	0,0%
z toho drobný nehmotný majetek	105	1	1,0%
mzdové výdaje celkem	9'775	9'315	95,3%
mzdy zaměstnanců	8'950	9'315	104,1%
dohody o provedení práce	825	0	0,0%
pojištění hrazené Úřadem celkem	3'422	3'259	95,2%
sociální pojištění	2'542	2'422	95,3%
zdravotní pojištění	880	837	95,1%
ostatní sociální náklady (zákonné pojištění, stravenky)	54	182	337,0%
ostatní neplánované náklady (pokuty, penále)	0	0	0,0%
ostatní plánované náklady	150	68	45,3%
splátky návratných finančních výpomocí od státu	911	1'350	148,2%

Níže uvedené jsou skutečnosti, které jsou považovány za signifikantní, a to jak z hlediska samotného hospodaření Úřadu v průběhu roku 2002, tak z hlediska zdokumentování případných významnějších diferencí oproti rozpočtu.

Skutečnosti mající významný vliv na oblast peněžních příjmů

V souladu se schváleným rozpočtem Úřad obdržel na základě rozhodnutí ministra financí ze dne 18.1.2002 návratnou finanční výpomoc ve výši 32'100 tis. Kč.

Ve vazbě na intenzivní přístup Úřadu při vymáhání ročních poplatků na činnost Úřadu placených dle § 26 zákona i s ohledem na stav sektoru došlo k překročení očekávané výše těchto poplatků o 121 tis. Kč.

Významný pozitivní rozdíl rozpočtové kategorie ostatních příjmů oproti plánovaným hodnotám na úrovni 1'373 tis. Kč. byl zapříčiněn zejména:

- efektivní správou volných peněžních prostředků Úřadu, v souladu s kterou dosáhla výše celkových úrokových výnosů za rok 2002 hodnoty 529 tis. Kč.;
- reflexí nového nájemního vztahu, kdy Úřad vystupuje jako jediný nájemce s tím, že část takto pronajatých prostor pronajímá za identických podmínek Fondu. Platby obdržené z titulu podnájemního vztahu mezi Úřadem a Fondem společně s přefakturací části nákladů na jazykovou výuku zaměstnanců Fondu, prováděnou prostřednictvím jejich účasti na výuce hrazené Úřadem, dosáhly za rok 2002 hodnoty 420 tis. Kč.;
- obdrženou vratkou penále daně na základě rozhodnutí Ministerstva financí ČR o prominutí daňového penále ze dne 25.1.2002, na základě kterého bylo prominuto a následně navráceno Úřadu penále ve výši 457'527,- Kč.

Skutečnosti mající významný vliv na oblast peněžních výdajů

Údaje uvedené v tabulce V.2 prokazují dosažení reálných peněžních výdajů Úřadu za rok 2002 na úrovni o 9'334 tis. Kč nižší oproti plánovaným hodnotám, a to i přes realizaci úhrady splátky návratné finanční výpomoci v celkové výši 1'350 tis. Kč oproti plánované hodnotě 911 tis. Kč.

Vzhledem k výše zmíněné aplikaci principů důsledného řízení a kontroly efektivity a účelnosti vynakládání prostředků Úřadu došlo k celkovému čerpání pouze 28,4% plánované výše prostředků v kategorii investičních výdajů a pouze k 72,0% čerpání plánovaných neinvestičních výdajů.

Bez ohledu na globálně jednoznačně prokazatelné vysoce hospodárné vynakládání peněžních výdajů došlo k marginálnímu překročení některých rozpočtových položek, přičemž tato překročení byla zapříčiněna zejména:

- přemístěním Úřadu v souladu s výše uvedeným ukončením nájemního vztahu a uzavřením nového v souladu s vyhlášenou veřejnou zakázkou. Bez ohledu na dosažení absolutně i relativně výhodnějších podmínek nově pronajatých prostor toto přemístění vedlo ke vzniku mimořádných výdajů ve smyslu:
 - nezbytnosti souběhu jednoměsíční úhrady nájemného jak na původně tak na nově pronajaté prostory, aby bylo možno jak realizovat nezbytné úpravy a technické dovybavení nově pronajatých prostor, tak faktické stěhování Úřadu.
 - výdajů souvisejících s nezbytnými úpravami a dovybavením nově pronajatých prostor. Jednalo se zejména o modifikaci počítačové a telefonní sítě a o modernizaci resp. rozšíření systému elektronického zabezpečení.

- o výdajů souvisejících s dovybavením ostatním drobným majetkem reflektujícím změnu umístění Úřadu.

Zároveň, při posuzování výše relevantních výdajových položek, je třeba opětovně upozornit na skutečnost uvedenou již v komentáři k peněžním příjmům, a to ve smyslu existence podnájemního vztahu mezi Úřadem a Fondem, v rámci kterého jsou Fondu přefakturovány parciální části nákladů Úřadu v rozpočtové položce nájemného, služeb spojených s nájmem a telefonních a dalších komunikačních nákladů. Předmětná přefakturace je prováděna na bázi výpisů z telefonních linek užívaných Fondem a na rozloze prostor v užívání Fondu.

Detailizace předmětných rozpočtových položek, umožňující vyčíslení jejich vlivu na reálné výdaje Úřadu v průběhu roku 2002, obsahuje následující tabulka.

Tab. V.3

Vliv podnájemního vztahu Úřadu a Fondu na relevantní položky rozpočtu (tis. Kč)

	skutečnost 2002
PENĚŽNÍ PŘÍJMY	36'149
ostatní příjmy	1'428
z toho přefakturace telefonních poplatků a dalších komunikačních nákladů	86
z toho přefakturace nájemného	257
z toho přefakturace služeb spojených s nájmem	62
ostatní příjmy očištěné od přefakturací z uvedených titulů	1'023
PENĚŽNÍ VÝDAJE	25'321
Nájemné	1'895
z toho přefakturováno Fondem	257
nájemné – pouze Úřad	1'638
služby spojené s nájmem	643
z toho přefakturováno Fondem	62
služby spojené s nájmem – pouze Úřad	581
telefonní poplatky a další komunikační náklady	573
z toho přefakturováno Fondem	86
telefonní poplatky a další komunikační náklady – pouze Úřad	487

Při použití hodnot očištěných od vlivu uvedeného podnájemního vztahu je posouzení faktického vztahu mezi hodnotami rozpočtu a skutečnými výdaji relevantních položek následující.

Tab. V.4

Relevantní rozpočtové položky po eliminaci vlivu podnájemního vztahu (tis. Kč)

	rozpočet 2002	skutečnost 2002	skutečnost k rozpočtu
PENĚŽNÍ PŘÍJMY	34'655	35'744	103,1%
ostatní příjmy	55	1'023	1'860,0%
PENĚŽNÍ VÝDAJE	34'655	24'916	71,9%
neinvestiční výdaje celkem	33'009	23'357	70,8%
služby celkem	18'180	9'675	53,2%
z toho nájemné	1'915	1'638	85,5%
z toho služby spojené s nájmem	350	581	166,0%
z toho telefonní poplatky a další komunikační náklady	335	487	145,4%

Následující tabulka obsahuje výčet všech významných diferencí skutečných oproti rozpočtovým hodnotám položek kategorie neinvestičních výdajů, a to včetně jejich kvantifikace a odůvodnění.

Tab. V.5

Výčet všech významných rozdílů skutečných oproti rozpočtovým hodnotám neinvestičních výdajů Úřadu v roce 2002

Kategorie	Diference oproti rozpočtu ¹⁾	Odůvodnění
spotřeba materiálu celkem	- 181 tis. Kč	
z toho drobný hmotný materiál	- 266 tis. Kč	Úspora dána implementací vysoce restriktivního přístupu zejména v oblasti pořizování dovybavení kanceláří.
z toho kancelářský materiál	-59 tis. Kč	Úspora dána analogickými důvody jako v položce drobného hmotného materiálu.
z toho ostatní materiál	+146 tis. Kč	Přečerpání zapříčiněno zejména jednorázovými výdaji souvisejícími se změnou umístění Úřadu.
služby celkem	- 8'100 tis. Kč	
z toho nájemné	- 20 tis. Kč	Marginální úspora reflektuje významné snížení výdajů na nájem v nově pronajatých prostorách, kdy ani nezbytný souběh úhrady jednoměsíčního nájemného v dříve a nově pronajatých prostorách nezapříčinil překročení předmětné kategorie. Reálné výdaje v předmětné položce je třeba zároveň posuzovat ve vazbě na výše zmíněný podnájemní vztah viz tab. V.3 a V.4.
z toho služby spojené s nájmem	+ 293 tis. Kč	Přečerpání zapříčiněno jak výše uvedeným jednoměsíčním souběhem pronájmů, tak marginálně vyšší cenou relevantních služeb v nově pronajatých prostorách. Reálné výdaje v předmětné položce je třeba zároveň posuzovat ve vazbě na výše zmíněný podnájemní vztah viz tab. V.3 a V.4.
z toho programové práce výpočetní techniky	- 250 tis. Kč	Úspora dána implementací vysoce restriktivního přístupu v oblasti využívání externích služeb při poradenství v oblasti IT a PAM.
z toho poštovné	- 60 tis. Kč	Úspora reflektuje trend snižování rozsahu písemné komunikace Úřadu oproti nárůstu telefonních a datových komunikací.
z toho telefonní poplatky a další komunikační náklady	+ 238 tis. Kč	Překročení zapříčiněno jak absolutním nárůstem využívání telefonních a datových komunikací, tak přechodem na ISDN linky v nově pronajatých prostorách.

z toho ostatní služby	- 2'455 tis. Kč	Úspora dána implementací vysoce restriktivního přístupu ke službám zahrnutým do předmětné položky.
z toho zajištění likvidací a nucených správ	- 5'846 tis. Kč	Úspora dána zejména nepřijetím euroharmonizační novelizace Zákona v průběhu roku 2002, což významně snížilo počet družstevních záložen, zajištění jejichž likvidací a nucených správ v důsledku jejich neschopnosti narovnáni s obligatorními ustanoveními relevantních Direktiv ES by bylo, v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, hrazeno z rozpočtu Úřadu.
cestovné	- 166 tis. Kč	Úspora dána zejména koordinací a synchronizací služebních cest jak v rámci Úřadu, tak mezi Úřadem a Fondem.
ostatní služby	- 104 tis. Kč	
z toho drobný nehmotný majetek	- 104 tis. Kč	Úspora dána maximálním omezením nákupu software.
mzdové výdaje celkem	- 460 tis. Kč	Úspora dána eliminací prací vykonávaných na základě dohod o provedení práce, přičemž tyto, vzhledem k jejich periodicitě, byly zabezpečovány zejména dodatečně přijatými zaměstnanci Úřadu.
pojištění hrazené Úřadem celkem	- 71 tis. Kč	Úspora zapříčiněna stejnými důvody jako u položky mzdových výdajů.
ostatní sociální náklady	+ 128 tis. Kč	Překročení zapříčiněno úpravou účetního zaeviování výdajů na stravenky zaměstnanců, kdy na základě rozhodnutí auditora byly tyto výdaje převedeny na účet 528.
ostatní plánované náklady	- 82 tis. Kč	Úspora dána zejména snížením výdajů na notářské služby.

¹⁾ Záporným znaménkem jsou označeny pozitivní difference skutečných výdajů oproti výdajům plánovaným rozpočtem, tedy úspory.